

OPMANDSKENDELSE

af 23. november 2012

i faglig voldgiftssag 2012.0098

Dansk El-Forbund

(advokat Ane Kristine Lorentzen)

mod

Tekniq

for

El:Con Sikring & Data

(konsulent Jesper Elan Ahrenst)

Indledning

Denne sag vedrører en tvist om virksomhedens ændring af gældende arbejdstider, herunder forlængelse af den daglige tilstedeværelsestid, jf. elektrikeroverenskomstens § 7. Spørgsmålet er, om der består en lokalaftale eller kutyme herom.

Parternes tvist herom er indbragt for en faglig voldgiftsret med Thorkild Bang og Charlotte Ketelsen (valgt af TEKNIQ) samt Jens Olav Pedersen og Ole Tue Hansen (valgt af Dansk El-Forbund) som medlemmer og med undertegnede højesteretsdommer Jon Stokholm som opmand.

Parternes påstande

Klager, Dansk El-Forbunds endelige påstand:

Indklagede, El:Con Sikring & Data, tilpligtes til de ansatte at betale for en daglig ekstra arbejdstid på 15 minutter fra den 2. august 2010, indtil der sker overenskomstmæssig opsigelse af lokalaftale/kutyme om arbejdstider, subsidiært i en anden periode.

Efterbetalingsbeløbene tillægges procesrente fra de enkelte ydelsers forfaldsdato til betaling sker.

Indklagede, TEKNIQ, har påstået frifindelse.

Sagens behandling

Den mundtlige forhandling fandt sted den 30. oktober 2012. Der blev afgivet forklaring af tillidsrepræsentant Palle Damm Jensen, Martin Jensen, Samuel Thorngren Evald, Philip Kar-sit, Søren Lue Christensen, Dennis A. Sørensen, Niels Jørgen Egebjerg, Jesper Svenningsen og Per Nørgaard.

Sagen blev herefter procederet af advokat Ane Kristine Lorentzen for klager og konsulent Jesper Elan Ahrenst for indklagede.

Der kunne under voteringen ikke blandt de af parterne valgte medlemmer af voldgiftsretten opnås enighed om eller flertal for en afgørelse. Afgørelsen træffes derfor af opmanden.

Sagens oplysninger.

I El:Con har der siden virksomhedens start i 1984 været gældende en halv times medarbejder-betalt middagspause mellem kl. 12.00-12.30 som eneste ulønnede pause i løbet af arbejds-dagen. I 1984/85 var der en general debat om arbejdstider, og i den forbindelse gennemførte El:Con ifølge det oplyste en arbejdsretssag mod elektrikerne, som mandede ud i, at elektrikerne selv skulle betale for et kvarters frokostpause mellem kl. 9.00-9.15. Grundet særlige forhold i El:Tek Datainstallation, nu indklagede, blev det aftalt med medarbejderne, at virksomheden ikke skulle indgå i ordningen med egenbetaling af frokostpausen, hvilket betød, at denne ikke skulle holdes.

Af en erklæring af 5. oktober 2011 fra to tidligere medarbejdere, Claus Møller og Flemming Hansen fremgår følgende:

”Undertegnede bekræfter vores mødetider under vores ansættelse i El:Tek.

Claus Møller, ansat fra 041289

Flemming Hansen, ansat fra 060695

Mødetid:

Mandag 7½ time, kl. 7.00 - 15.00

Tirsdag 7½ time, kl. 7.00 - 15.00

Onsdag 7½ time, kl. 7.00 - 15.00

Torsdag 7½ time, kl. 7.00 - 15.00

Fredag 7½ time, kl. 7.00 - 14.30

Middag: Kl. 12.00 – 12.30”

Det fremgår, at medarbejderne alene trækkes for en halv times middagspause mellem kl. 12.00 og 12.30, idet medarbejderne fra mandag til torsdag dagligt skal være til stede i virksomheden i 8 timer og om fredagen i 7,5 timer. Medarbejderne bliver ikke trukket for et kvarters frokostpause.

I sagen er fremlagt et dokument af følgende indhold:

”Medarbejder : _____

Generelle retningslinjer vedr. arbejde i EL:TEK tele/data a/s

Mødetider: Mandag 7½ time, kl. 7.00 - 15.00
Tirsdag 7½ time, kl. 7.00 - 15.00
Onsdag 7½ time, kl. 7.00 - 15.00
Torsdag 7½ time, kl. 7.00 - 15.00
Fredag 7 time, kl. 7.00 - 14.30

Mødetidspunkter: Arbejdstiden på fabrik/byggeplads følges.
Frokost : Ingen
Middag : Kl. 12.00 - 12.30.

Tillidsmand: Palle Damm 41 222 187

Sikkerhedsrepræsentant: Ivan Holstebro 41 222 183

Kontortid: Kontoret er åbent i hele arbejdstiden.
Telefon: 72 22 06 66
Fax: 72 22 06 60

Værktøj: Bortkommet værktøj og materialer er et stort problem, derfor kræves det af den enkelte medarbejder, at der passes særdeles godt på disse effekter. Udleveret værktøj skal afleveres velholdt og i samme antal, som der blev udleveret ved tiltrædelsen. Materialer, værktøj og stiger må ikke efterlades på pladsen, med mindre de forefindes i et separat aflåseligt rum, eller skurvogn på pladsen.

Ved grov tilsidesættelse af det ovennævnte, vil der blive stillet erstatningskrav.

Medarbejderen er instrueret i brug af værktøjet, spec. stiger og boreværktøj.

Bestilling af værktøj må kun ske gennem en overmontør.

Håndværktøj: Se vedlagte liste, som kvitteres og returneres til overmontør.

Arbejdstøj: Firmaet bestiller arbejdstøj ved ansættelsen. Der udleveres 1 stk. kort sommerjakke eller arbejdsvest, 2 stk. arbejdsbenklæder eller 2 stk. overall eller 2 stk. kedeldragter, 1 sweatshirt samt 3 T-shirts.
Vinterjakker udleveres kun såfremt det er i vinterhalvåret.
Ved fratrædelse tilbageleveres arbejdstøjet.

Sikkerhedssko: Udleveres efter behov og firmaets regler. Sikkerhedsskoene skal benyttes under alle forhold, hvor der er risiko for fodskader.

Sikkerhedsregler: Firmaets sikkerhedsfolder udleveres sammen med ansættelseskontrakten. Læs den igennem – ikke mindst for din

egen skyld og undgå skader, der opstår pga. manglende viden om reglerne.

Arbejdssedler:

Ordresedler udfyldes ude hos kunden, og afleveres, når de er færdige i de dertil indrettede kasser. Ordresedler, der vedrører ordre, som andre skal overtage, skriv hvilke aftaler er lavet med kunden og tidspunktet for arbejdets færdiggørelse etc. på ordresedlen, herudover påføres evt. ekstra arbejde, der er udført.

Materialer:

Alle forbrugte materialer noteres på ordresedlerne dagligt.

Timer:

Alle timer noteres på ordresedlen HVER DAG.

Disksalg:

Ved afhentning af materialer/disksalg skal du opgive initialer, firmanavn og ordrenummer.

Indkøb matr.:

Materialer til eget forbrug, kan købes til indkøbspris + moms.

Materialer til andet end eget forbrug kan købes til bruttopriser – 20% + moms.

Biler:

Alle overskydende materialer, værktøj og stiger bringes tilbage på deres respektive pladser. P-bøder og færdselsforseelser er firmaet uvedkommende. Ved ansættelse underskrives 'Erklæring vedr. varebiler på gule plader'.

Lønperiode:

Månedslønnede: lønnen udbetales sidste hverdag i måneden.

Timelønnede: Lønperioden er 14 dage, og går fra mandag - søndag.

Lønudbetaling torsdag i ulige uger.

Skattekort samt lønkonto i pengeinstitut skal afleveres i virksomheden straks efter aftale om ansættelse, og senest første arbejdsdag. Skiftes bopæl, pengeinstitut eller lignende, meddeles dette firmaet.

Ugesedler skal i egen interesse udfyldes tydeligt og korrekt, samt afleveres til tiden (fredag ved arbejdstids ophør), da det er forbundet med store omkostninger, når der på grund af fejl skal rettes i udbetalingen.

Mangelfuld eller ikke afleverede ugesedler vil medføre a conto udbetaling.

Alkohol:

Det er ikke tilladt at nyde alkohol i arbejdstiden.

Tvungne feriedage:

Virksomheden holder lukket den 24.12 og 31.12

Kvalitetssikring:

VIRKSOMHEDENS KVALITETSMÅLSÆTNING ER:

Det er virksomhedens overordnede målsætning, at ethvert arbejde leveres i den aftalte kvalitet, til den aftalte pris og indenfor den aftalte tid.

ANSVAR SOMRÅDER FOR PLADSLEDERE:

- **Tilrettelæggelse af arbejdet på pladsen**
- **Varemodtagelse:**
 - **Alle følgesedler skal kvitteres med initialer og dato**
Følgesedler sættes i mappe på pladsen.
- **Fordeling af information af gældende projekt-materiale**
 - **Udgåede tegninger overstreges eller fjernes fra arbejdsstedet**
 - **Ændringer påføres tegninger med initialer og data**
- **Kvalitetssikring på pladsen**
 - **Punkterne i kontrolplanen skal udfyldes i henhold til tidsplanen**

ANSVAR SOMRÅDER FOR MONTØRER

- **For serviceopgaver – se kvalitetsblad**

For projektopgaver – følge anvisninger fra overmontør og pladsledere

Ved sygdom:

Virksomheden kan i tilfælde af sygdom, der varer mere end 3 dage stille krav om lægeerklæring, som betales af EL: TEK. Lægeerklæringen skal være virksomheden i hænde senest første hverdag efter 4. sygefraværdsdag. Jævnfør sygedagpengeloven kan virksomheden i særlige tilfælde kræve lægeerklæring fra første sygedag. Virksomheden vil i tilfælde heraf orientere den enkelte medarbejder.

Dagpenge:

Dagpengeloven giver ret til sygedagpenge i henhold til gældende regler.

Sygedagpenge udbetales under forudsætning af:

- 1 : Uarbejdsdygtighed på grund af sygdom eller tilskadekomst.
- 2 : Sygemelding skal ske senest kl. 7.00 til kontoret den første dag ansatte er syg
- 3 : Skriftlig sygemelding efter 3 dage skal tilsendes virksomheden.

Er man vidende om raskmelding sidste sygedag, meddeles dette venligst telefonisk.

Straffeattest: Der kræves ren straffeattest.

Navneskilte Hvor det kræves af kunderne, skal der bæres synligt ID

For modtagelse af generelle retningslinjer vedr. forhold, kvitteres herfor.

Dato

Medarbejderens underskrift
(sign. Per Nørgaard)

EL:TEK tele/data a/s”
(sign. Palle Damm)

I 2009 førte tilpasningsforhandlinger vedrørende fire medarbejdere, der kom ind fra en anden afdeling af i virksomheden til El:Con Sikring & Data i Århus. I mødereferat om disse tilpasningsforhandlinger hedder det:

”Forhandlingsmøde afholdt den 15. juli 2009 hos EL:CON El-Installationer A/S, Århus N

Dansk El-Forbund for medlemmer mod TEKNIQ for EL:CON El-Installation A/S,
Finlandsgade 20, 82 Århus

Emne: Tilpasningsforhandling

Til stede var foruden nedennævnte:

For medarbejderne:

Finn Bønsdorff

Sagen drøftedes.

Der var enighed om, at de omhandlende medarbejderes ansættelsesforhold (Splidsefolk beskæftiget med udgangspunkt fra Bjerrevej, Horsens) er omfattet af Elektrikeroverenskomsten med følgende fravigelser, jf. tidligere gennemførte tilpasningsforhandlinger:

- 24. og 31. december er betalte fridage

- Den etablerede pensionsordning hos Nordea fortsættes som en 10/4 % ordning. Såfremt ordningen opsiges med henblik på overgang til Pension Danmark eller det aftales mellem virksomheden og den enkelte medarbejder følges satserne i Elektrikeroverenskomstens bilag 2 og evt. difference kompenseres i den enkeltes løn.
- Arbejdstiden tilrettelægges efter "Fællesoverenskomstens" § 7
- De eksisterende ordninger om tøjvask, madpakkeordning, frugt- og sodavandsordning samt ordning om formiddagspause fortsættes som tilbud for de omhandlede medarbejdere.

Ovennævnte betragtes som lokalaftaler og kan opsiges efter reglerne i EO § 5, dog tidligst pr. 31. december 2009.

Øvrige lokalaftaler og lokale kutymemæssige ordninger fortsættes og kan opsiges efter reglerne i EO § 5.

De omhandlede medarbejders ansættelsesvilkår er i øvrigt oplyst i tilsendte ansættelsesblanketter af 1. juli 2008.

For Dansk El-Forbund

For TEKNIQ

Per Kahr Jensen

Jesper Elan Ahrenst

(sign.)

(sign.)

For medarbejderne

For virksomheden

Palle Damm

Per Nørgaard

(sign.)

(sign.)"

Der var i virksomheden i sommeren 2010 en drøftelse mellem ledelsen og tillidsrepræsentant Palle Damm, da virksomheden ønskede at indføre 15 minutters selvbetalt pause.

25. juni 2010 sendte virksomheden følgende brev til tillidsmand Palle Damm:

”I forlængelse af vort møde i går, her på mit kontor, hvor vi drøftede arbejdstiderne for svagstrømsmontørerne, Fiber, sikring og tele /data montørerne, er jeg fortsat af den, opfattelse at arbejdstiderne for disse medarbejdere af flexibilitets grunde skal harmoniseres med de øvrige i EL:CON Århus.

Det bør være denne gruppe der følger de øvrige, da der her er tale om 25% af montørstaben og ikke de 75% der ændre arbejdstider.

Flexibiliteten vil hermed kunne øges så vi for såvel lærlinge som montører får mulighed for bedre at kunne arbejde på tværs af grupperingerne.

De gamle arbejdstider ændres, hermed og de nye arbejdstider vil blive:

Mandag 7½ time, kl. 7,00 – 15,15

Tirsdag 7½ time, kl. 7,00 – 15,15

Onsdag 7½ time, kl. 7,00 – 15,15

Torsdag 7½ time, kl. 7,00 – 15,15

Fredag 7½ time, kl. 7,00 – 14,45

I ovenstående arbejdstider er indlagt ½ times frokostpause, samt 15 minutters formiddagspause.

For at give de berørte montører mulighed for at tilpasse sig de nye forhold vil de ændrede arbejdstider træde i kraft fra mandag d. 2. August 2010.

De berørte montører vil i den kommende uge modtage individuel besked angående de ændrede arbejdsbetingelser.

EL:CON Århus A/S

Per Nørgaard

(sign.)”

Ændringen bestod i, at tilstedeværelsestiden blev forøget med 15 minutter, således at alle ansatte fortsat havde mødetid kl. 07.00 mandag til fredag, og fyraftenstidspunktet blev ændret fra kl. 15.00 til kl. 15.00 mandag til torsdag og fra kl. 14.30 til kl. 14.45 fredag.

Ved skrivelse af 19. august 2010 til Dansk Arbejdsgiverforening begærede Landsorganisationen fællesmøde. I skrivelsen anførtes bl.a.:

”Fællesmøde: El:Con Sikring & Data, Finlandsgade 20, 8200 Århus N

Vi har fra vor medlemsorganisation, Dansk El-Forbund, modtaget indberetning om en opstået uoverensstemmelse mellem forbundet og medlem af TEKNIQ.

Sagen omhandler, at virksomheden har dikteret en ændring af lokalaftale og dermed tilsidesat reglerne i overenskomstens § 5 for ophævelse af lokalaftale samt forfølgelse af tillidsrepræsentanten.

Virksomheden har under lønforhandlinger i foråret 2010, bl.a. på et møde den 5. maj 2010, meddelt, at mødetiden skulle ændres, således at de i lokalaftalen aftalte mødetider ikke længere var gældende. mødetiden skulle ændres således, at arbejdstiden skulle udvides med 15 minutter, idet virksomheden ville indføre en tvungen 15 minutters formiddagspause.

Tillidsrepræsentant Palle Damm Jensen har flere gange meddelt virksomheden, at det er i strid med lokalafalen.

...

Forbundet er af den opfattelse, at ændringen er i strid med den indgåede lokalaftale samt overenskomstens § 7, stk. 2.

Virksomheden bestrider i øvrigt, at der er en lokalaftale.

...”

Fællesmødet blev afholdt 7. oktober 2010. Enighed kunne ikke opnås, og arbejdstagersiden tog forbehold for at videreføre sagen for arbejdsretten.

Mæglingsmøde blev afholdt den 9. marts 2011. Af referatet fremgår bl.a.:

”Sagen forhandlede, uden enighed kunne opnås.

Dansk El-Forbund fastholdt, at lokalaf tale af 30. maj 2007 ikke er opsagt. Arbejdstiden er ændret uden at iagttage lokalaf talen, hvilket har medført, at der tvunget blev indført en pause på 15 min. uden betaling. Da lokalaf tale ikke d.d. er opsagt, er der krav om betaling for 15 min. pr. dag pr. mand.

...

Virksomheden gjorde gældende, at mødetider/arbejdstider kan ændres efter Elektrikeroverenskomstens § 7 og afviser, at arbejdstiderne er en del af en indgået lokalaf tale, Da de ansattes arbejdstid ikke er forlænget, afvistes betalingskravet.

...”

1 juni 2011 afholdtes organisationsmøde. Af referatet fremgår bl.a.:

”...

Vedr. organisationsansvar i ovenstående sag.

Sagen forhandlede.

Der kunne ikke opnås enighed om, hvilken status de i sagen omhandlede ”retningslinjer” har.

...”

Forklaringer

Angives i relevant omfang:

Palle Damm har forklaret, at han blev ansat den 1. august 1991 i El-Tek i Århus til at arbejde med datakommunikation og stærkstrøm/svagstrøm. Han kørte mellem forskellige arbejdspladser. Han blev valgt som tillidsmand i 2007. Ændringen i arbejdstiden den 2. august 2010 betød et kvarters længere tilstedeværelse på grund af indførelsen af en ny selvbetalt pause. Den effektive arbejdstid var uændret. Da han blev valgt som tillidsmand i 2007 tog han initiativ til et møde med ledelsen for at forhandle forskellige emner. Forhandlingerne mandede ud i det dokument, som han selv og virksomhedens leder, Per Nørgaard, har underskrevet den 30. maj 2007. Han havde forinden været i kontakt med Dansk El-Forbund, der havde opfordret ham til at få lavet en lokalaf tale om de retningslinjer, der skulle være gældende, for ansættelse i firmaet. Opgaven for Per Nørgaard og han selv var at få disse ting skrevet ned. De blev enige og underskrev aftalen den 30. maj 2007. Han anså dette dokument som en lokalaf tale og var ikke i tvivl herom. Han husker at have set et lignende papir som grundlag/huskeliste for forhandlingen. Aftalen medførte ikke ændring i elektrikernes arbejdstid. Han har ikke haft noget at gøre med udarbejdelsen af en senere tilkommet personalehåndbog i virksomheden, men har hele tiden holdt på, at elektrikerne havde deres lokalaf tale.

Han husker tilpasningsforhandlingen vedrørende de fire personer, der gik over på el-overenskomsten i 2008-2009. Han var glad for, at han i referatet heraf fra den 15. juli 2009 fik fastslået, at den lokalaf tale, han havde forhandlet i 2007, var gældende.

Ved virksomhedens skrivelse af 25. juni 2010 varsledes ændring i de gamle arbejdstider. Han anså denne varsling for at være i strid med lokalaf talem og gjorde ledelsen og kollegerne opmærksom herpå. Det var svært, fordi han var på vej på ferie. Under forhandlingerne i 2007 gjorde han det klart for Per Nørgaard, at han var af den opfattelse, at aftalen havde karakter af lokalaf tale på foranledning af Dansk El-Forbund. Han drøftede ikke den færdige aftale, eller udkast hertil, med Dansk El-Forbund.

Per Nørgaard har forklaret, at han i 2007 overtog ledelsen af El-Tek. Han havde arbejdet andetsteds i koncernen og havde her haft generelle retningslinjer om en hel del relevante spørgsmål på arbejdspladsen. Han ønskede at indføre et tilsvarende regelsæt i El:Con Århus A/S. Dette resulterede i de generelle retningslinjer af 30. maj 2007 som han havde udarbejdet på grundlag af dette paradigme og drøftet med tillidsmand Palle Damm. Disse retningslinjer kom som forlægget til at indeholde informationer og oplysninger, som virksomheden havde fastlagt for de medarbejdere, som var ansat. Det var meningen, at de enkelte medarbejders navne af virksomheden skulle påføres på forsiden, og der kunne kvitteres for modtagelsen af medarbejderen på sidste side. Disse generelle retningslinjer har med hverken forlægget, eller de i El:Con gældende, noget med lokalaftaler at gøre. De har ikke været forhandlet som sådan, og navnlig har tillidsmand Palle Damm aldrig gjort et sådant synspunkt gældende over for ham under forhandlingen. Han drøftede udkastet som led i det almindelige samarbejde på arbejdspladsen. De generelle retningslinjer bruges ikke mere, men er afløst af en medarbejderhåndbog. Tilpasningsforhandlingerne vedrørte alene de fire medarbejdere, som overførtes fra Horsens til Århus, og vedrørte navnlig ikke de øvrige forhold i Århus for de der værende medarbejdere.

Parternes argumentation

Klager har gjort gældende, at der i den indklagede virksomhed i 2007 og 2009 er indgået og bekræftet en lokalaftale om arbejdstiden, og at denne alene kan opsiges efter reglerne i overenskomstens § 5 med to måneders varsel til den 1. i en måned. Subsidiært har klager gjort gældende, at der i virksomheden foreligger en kutyme om arbejdstiden, således som det fremgår af de to medarbejders erklæring af 5. oktober 2011. Arbejdstiden har været gældende siden 1984, og der må derfor være opstået en kutyme herfor, som kun kan ændres efter reglerne i overenskomsten om ændring af kutymer.

Indklagede har anført, at elektrikeroverenskomstens bestemmelser om den normale arbejdstid ikke indeholder varslingsregler for ændret placering af arbejdstiden, så længe den daglige arbejdstid placeres indenfor rammerne i tidsrummet fra kl. 06.00 til kl. 18.00. Der er ikke noget

overenskomstmæssigt krav om, at arbejdstidens placering og pauser mv. skal være reguleret i en lokalaftale. De generelle retningslinjer fra 2007 udgør ikke nogen lokalaftale om arbejdstidens placering eller aftale om antal pauser mv. Ej heller udgør tilpasningsforhandlingerne i 2010 en lokalaftale. Det bestrides, at der i virksomheden er opstået en kutyme omkring arbejdstid, som kun kan ændres efter overenskomstens § 5.

Opmandens begrundelse og konklusion

I El-overenskomstens § 7 om den normale arbejdstid er det som generelt punkt under stk. 1 bestemt, at der i enhver virksomhed skal findes et opslag, som angiver, hvornår den normale arbejdstid begynder og slutter. I stk. 2 er det bestemt, at den fastsatte arbejdstid er effektiv. Spise- og hvilepauser skal så vidt muligt samles til én pause. Den må normalt tilsammen ikke udgøre mere end én time og ikke mindre end ½ time pr. dag. I § 7 er udførlige bestemmelser om den normale daglige og ugentlige arbejdstid, varierende ugentlig arbejdstid, forskudt arbejdstid, varsling af forskudt arbejdstid, forskudttidstillæg, færre daglige timer eller dage, og i § 7a bestemmelser om fleksibel arbejdstid. Udgangspunktet måtte herefter være, at arbejdsgiveren i kraft af ledelsesretten er fritstillet til at tilrettelægge arbejdstiden, så længe bestemmelserne i overenskomstens § 7 er overholdt.

Spørgsmålet i sagen er, om der i kraft af lokalaftale eller kutyme er gjort indskrænkninger i arbejdsgiverens ret til at tilrettelægge arbejdstiden i virksomheden.

De ”generelle retningslinjer vedrørende arbejde i EL:TEK tele/data a/s” dateret 30. maj 2007 fremstår som rettet fra virksomheden til den enkelte medarbejder. Det betegner sig ikke som lokalaftale, men indeholder både bestemmelser, som har karakter af praktisk instruks for virksomheden og bestemmelser, som kan opfattes som lokalaftalestof. Noget bidrag til fastlæggelse af dokumentets status kan ikke udledes af de afgivne forklaringer. Uanset den omstændighed, at dokumentet var underskrevet af en repræsentant for ledelsen og af tillidsmanden må det under hensyn til dokumentets fremtrædelsesform og indhold dog lægges til grund, at

der ikke er fuldt tilstrækkeligt grundlag for at anse dokumentet for at have karakter af en lokalaftale omfattet af El-overenskomstens § 5.

Ved vurderingen af, om der var opstået en kutyme for arbejdstiden i virksomheden må det spille en betydelig rolle, at arbejdstiden har været uændret i en lang årrække. Det er imidlertid ikke godtgjort, at denne arbejdstid har været praktiseret på en sådan måde, at arbejdstager-siden med føje har kunnet anse arbejdsgiverens manglende ændring af arbejdstiden som retligt forpligtende. Der er derfor ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at anse, at der var etableret en kutyme for arbejdstiden i virksomheden. Klager kan således ikke få medhold i sin påstand.

Thi bestemmes:

Indklagede frifindes for klagers påstand.

Hver part bærer egne sagsomkostninger og betaler halvdelen af udgifterne til opmanden.

København, den 23. november 2012.

Jon Stokholm